

Brno Art Open 2015

Sochy v ulicích / Beyond Architecture

Veřejná prostranství města Brna
24. 6. 2015 – 30. 8. 2015

Jana Doležalová
Daniil Galkin /UA/
Pavčina Hlavsová
Eliška Perglerová
Jiří Příhoda
Čestmír Suška
Aleš Veselý
Dalibor Chatrný j.h.

Tradice přehlídky Sochy v ulicích – Brno Art Open byla odstartována v roce 2008 z iniciativy města Brna ve spolupráci s Domem umění města Brna. Snaha o návrat výtvarného umění do veřejného prostoru tak získala institucionální charakter. Od roku 2009 má tato přehlídka formu bienále a je prezentována jako kurátorský projekt. Po Rostislavu Koryčánkovi /2009/, Karlu Císařovi /2011/ a Michalu Kolečkovi /2013/ se dramaturgie letošního ročníku ujala Magdalena Juříková, která pro ročník 2015 navrhla téma objekt – obydlí, socha – architektura, přesahy sochy a objektu k hranicím architektury.

Tendence sochařství přebírat některé z metod architektury (a samozřejmě také naopak) je platná už mnohá desetiletí. I v dnešní době se řada umělců pohybuje na tomto vzrušujícím rozhraní. Právě některá z aktuálně vzniklých děl se stala inspirací pro zaměření V. ročníku Brno Art Open. Socha – architektura v sobě nese v některých případech zvláštní příležitost vstupovat do objektu a užívat ho jako svého druhu „užitný“ prostor, který však kromě hry na funkčnost nabízí nejrůznější podněty a pocity z pobytu v jeho interiéru, z něž vnímáme bezprostřední okolí i vzdálenější horizonty. Jiné typy objektů jsou pouze iluzí či aluzí na architekturu a záměrně blokují možnost obývat či používat vnitřní prostor, aby upozornily na proměnu vztahu uvnitř a vně, pod ochranou či bez ní. V mnoha případech jsou sochy, objekty a instalace s architektonickými rysy logicky a úzce navázány na bezprostřední okolí, inovují možnost jeho vnímání a vytváří v něm často neočekávané prostorové vztahy.

Tento záměr zároveň přirozeně vede k volbě monumentálních realizací, které působí ve veřejném prostoru nepřehlédnutelně a jednoznačně, poutají divákovu pozornost na první pohled a dají tak celému úsilí o vstup do organismu města pádnost a razanci. Vzhledem k značným objemům některých z nich se v roce 2015 organizátoři přehlídky soustředili na méně projektů, než bylo obvyklé, především s ohledem na logistické a instalační možnosti v jádru moravské metropole.

Výběr účastníků letošního ročníku se pohyboval napříč celým generačním spektrem umělců, kteří podobné postupy ve svém díle používají často, nebo se jimi dokonce zabývají dlouhodobě, jako např. Aleš Veselý a Jiří Příhoda. Příležitost dostaly také tři mladé absolventky Akademie výtvarných umění, které se k podobným principům hlásily už během studia (Jana Doležalová, Pavčina Hlavsová a Eliška Perglerová). Rovněž Čestmír Suška v poslední době překračuje hranice svých rozměrných objektů z vyřazených cisteren a upgradoval je na u nás mimořádně oblíbené rozhledny. Daniil Galkin z Ukrajiny je sice podstatnou částí své tvorby orientován na sociální a společenskou problematiku, tento kontext však tu a tam interpretuje pomocí výpůjček z drobné architektury. Jako poctu k nedožitým 90. narozeninám významného brněnského autora generace 60. let Dalibora Chatrného byl do přehlídky zařazen jeho „revitalizovaný“ objekt stojící na sídlišti Starý Lískovec v Brně od roku 1982.

Vystavující umělci:

Jana Doležalová (*1981)

Nedávná absolventka ateliéru monumentální tvorby Jiřího Příhody se intenzivně zabývá ekologickými tématy, která považuje za zvlášť podstatná pro společenský kontext. Upozorňuje na základní principy (ne)ekologického chování společnosti. Forma jejích apelů je nejrůznějšího charakteru – od velkoformátových fotografií až po instalace využívající různé aspekty sociální komunikace.

Daniil Galkin (UA) (*1985)

Objekty a instalace tohoto umělce z Dněpropetrovska mají ve většině případů sociálně kritický obsah a často se zabývají psychologickými otázkami ve vztazích jedince a nástrojů moci. Aby dodal své práci provokativní punc a váhu, vystupuje jako skupina. Sám se svými alter egy má pocit většího důrazu a neomezené tvárnosti vyjadřování. Využívá i klasických medií jako grafiky a ilustrace, která na sebe tu a tam berou knižní podobu a stávají se monotematickým komentářem některého z neblahých fenoménů současnosti.

Pavlína Hlavsová (*1989)

Loňská absolventka studia v ateliéru Sochařství I na AVU v Praze získala v loňském roce první místo v soutěži městské části Praha 3 (Vítkov) s třímetrovou realizací sochy Oltář. Její sochařská práce je dlouhodobě inspirována architekturou. Ve svých objektech a instalacích komentuje proměnu a ztrátu jejích historických funkcí a obsahu. Reaguje i na již existující objekty, do kterých projektuje své vlastní zásahy a analyzuje jejich tvar v nových souvislostech. Pracuje s různými žánry včetně akcí v přírodním prostředí.

Eliška Perglerová (*1987)

Mladá absolventka pražské AVU se zabývá instalacemi a objekty, které transponují exteriérové i interiérové prvky architektury. Zajímá ji zejména náš způsob chování (habitus) v obývaném prostoru. Za svého studijního pobytu na Tchaj-wanu ztvárnila svůj dočasný domov jako instalaci, která jí z dostupných materiálů a předmětů pomohla s patřičným nadhledem evokovat realitu jejího skutečného domova. Netrpí však žádnými vlasteneckými sentimenty a její přirozeností je volný pohyb bez hranic a zkoumání kulturní i sociální diverzity.

Jiří Příhoda (*1966)

Jiří Příhoda náleží ke generaci umělců, kteří na českou výtvarnou scénu vstupovali v prvních letech po přelomovém roce 1989. Vytváří prostorové instalace a intervence do architektury, je tvůrcem videoprojekcí, ve kterých postprodukčně pracuje se známými hollywoodskými filmy. Patří k osobnostem se širokým kulturním přehledem a schopností oslovovat mezinárodní publikum. Jiří Příhoda se zabývá grafickým designem a je autorem inovativních instalací skupinových a historických výstav (Aktuální nekonečno, GHMP 2000). Jeho invenční objekty a instalace jsou mnoho let v těsném dotyku s architekturou. Zaměření na architektonické procesy myšlení předal i řadě svých žáků, tuto svou afinitu využívá s velkou odezvou ve výstavní praxi a jeho instalační postupy tvoří další výtvarnou dimenzi jednotlivých expozic.

Čestmír Suška (*1952)

Sochař a organizátor výtvarného života (Malechov 1980, 1981, Malostranské dvorky 1981, Výtvarné divadlo Kolotoč 1981, Staroměstské dvorky 1982/1990, Pražská pětka 1985), člen skupiny Tvrdohlavých 1987, zakladatel sochařského studia Bubec 2000. Suškova tvorba je fixována na materiál, který právě stanul v centru jeho pozornosti. Pracoval tak v minulosti důsledně se sádkou, s pálenou hlínou, dřevem, bronzem a v současnosti prořezává mohutné cisterny různými skladbami ornamentálních rastrů. V každém období věnovaném určitému materiálu vytváří Suška vlastní tvarový systém, který je vždy navenek abstraktní, ale jen málokdy v něm opomene realizovat našim zrakům dostupný vnitřní prostor.

Aleš Veselý (1935 - 2015)

Aleš Veselý, jedna z nejvýraznějších osobností generace 60. let, stále patří k nejvýznamnějším českým sochařům současnosti, který i ve svých osmdesáti letech bez ustání pokračoval v realizaci svých dlouhodobě krystalizujících monumentálních představ, které často nabývají více než land- artových rozměrů. Bohužel v závěru roku 2015 náhle zemřel. Jeho práce jsou součástí veřejného prostoru v mnoha světových končinách (Olympijský park, Soul; Faret Tachikawa, Tokio; Terezín; Europos Parkas, Vilnius; Wijk aan Zee, Nizozemsko; nejnověji nádraží Bubny, Praha). Navzdory svým abstraktně konstruovaným prvkům postulují díky obsahovým souvislostem s prostředím a promyšleným prostorovým vztahům stejný prožitek, jaký skýtalo v minulosti zastavení u pietního či posvátného místa.

Dalibor Chatrný, j. h. (1925–2012)

Malíř, grafik, konceptuální umělec a pedagog. V letech 1963–1986 učil na ŠUŘ v Brně, později na AVU v Praze (1990–1992), FAVU v Brně (1992–1994) a JAMU v Brně (1992–1994).

Jeho více jak třicetiletá plastika byla do přehlídky zařazena jako pocta umělci, který by se letos dožil devadesáti let. Ačkoli se Chatrný hluboce a dlouhodobě zabýval úvahami o konfiguracích přírodního prostředí a objektu, je Pět segmentů kruhu jedinou jeho monumentální realizací v architektuře.

***

Součástí letošního ročníku přehlídky byl opět bohatý doprovodný program, který se zaměřil na detailní výklad jednotlivých uměleckých děl, nebo naopak navedl publikum na cestu samostatného dešifrování jejich významu. Upozornil na možnou kapacitu veřejného prostoru přijímat akce, instalace, objekty a sochy, které svou účastí v urbánním kontextu přináší nejen nové formální, estetické souvislosti, ale usilují o příležitost kultivovat citění a chování pozorovatelů. O tom, že programy splnily svůj účel, svědčí i jejich vysoká návštěvnost navzdory prázdninovým termínům:

1. 7. 2015, 17 h

Brněnské kavárny meziválečné éry

Komentovaná procházka po nejvýznačnějších brněnských kavárnách meziválečného období s historičkou umění a architektury Lenkou Kudělkovou, kurátorkou výstavy Zmizelý svět brněnských kaváren a spoluautorkou stejnojmenné publikace.

2. 7. 2015, 16–18 h

Kdo je tady umělec?

Výtvarná dílna pro rodiče s dětmi, která tematicky navazuje na vybraný objekt z projektu Sochy v ulicích. Děti na základě osobního zážitku s uměleckým dílem ve veřejném prostoru vytvořily vlastní výtvarné dílo různými technikami. Projekt studentů Semináře dějin umění FF MU.

7. 7. 2015, 18 h

Pět segmentů kruhu

Realizace Dalibora Chatrného Pět segmentů kruhu určená pro sídliště ve Starém Lískovci vznikla v roce 1982 v těsné vazbě na koncepci obytného souboru. Hlubší kontext nejen k tomuto dílu, ale i obecně ke spolupráci výtvarných umělců a architektů v dobách socialistického Československa podala Jana Kořínková, členka sdružení Vetřelci a volavky, která se dlouhodobě zabývá výtvarným řešením veřejných prostranství a architektury 50. – 80. let 20. století.

15. 7. 2015, 17 h

29. 7. 2015, 17 h

Genius loci: známá místa novými očima

Série zastavení, která blíže seznámila s několika sochařskými a architektonickými prvky v centru města s ohledem na jeho historický vývoj. Příběhy vybraných objektů představovaly jednotlivé kousky skládanky, jež vytváří

specifického génia konkrétního městského prostoru, a poskytly tak širší kontext pro díla vystavená v rámci BAO. Projekt studentů Semináře dějin umění FF MU.

3. – 7. 8. 2015

 # 2

Letní workshop divadla D'EPOG

Druhý ročník intenzivního workshopu v rámci letní rezidence v Domě pánů z Kunštátu pod vedením souboru experimentálního divadla D'EPOG a jeho režisérky Lucie Repašské.

5. 8. 2015, 17 h

Sochy v ulicích – Brno Art Open 2015 – Beyond Architecture

Komentovaná prohlídka s kurátorkou a umělci.

10. – 14. 8. 2015, každý den 9–17 h

Pod ven

Filmový workshop pro děti ve věku 10–14 let. Pod vedením dokumentaristy Honzy Šípka a střihačky Kateřiny Vrbové natočily tři filmové štáby společný dokument o brněnském veřejném prostoru.

14. 8. 2015, 16 h

Pod ven

Promítání výsledného filmu z dětského filmového workshopu. Dům pánů z Kunštátu, přednáškový sál kavárny Trojka.

14. 8. 2015, po setmění (čas bude upřesněn)

Mentální prostor a architektura

Přednáška umělkyně Veroniky Resslerové se zabývala konceptem prázdnoty v uměleckém díle v architektuře a vztahem umělecké intervence a prázdnoty vnitřního prostoru architektury – v období od 2. poloviny 20. století do současnosti.

15. – 16. 8. 2015

Zveřejněno

Workshop pro veřejnost inspirovaný přehlídkou Soch v ulicích a konceptem site specific intervencí do veřejného prostoru a architektury. Pod vedením lektorů Aleše Nováka a Vojtěcha Rady (UMPRUM v Praze).

15. 8. 2015, po setmění

Načerno veřejně

„Díky našim aktérům, kteří se nebáli přistoupit k filmu jako ke hře, se nám snad podařilo udělat film o nedostacích veřejného prostoru, o jeho podobě a nutnosti proměny bez teoretizování.“ Účinkují Mjölkl architekti, H3T architekti, Epos 257 a Vladimír Turner. Projekce dokumentárního filmu Lucie Králové a Terezy Reichové ve veřejném prostoru u objektu Elišky Perglerové v parku Lužánky

19. 8. 2015, 16.30 h

Městské lázně

Komentovaná procházka s historikem architektury Rostislavem Koryčánkem po brněnských městských lázních (Staré Brno, Nové Sady, Zábrdovice).

26. 8. 2015, 17 h

Sochy v ulicích – Brno Art Open 2015 – Beyond Architecture

Komentovaná prohlídka s kurátorkou a umělci. Sraz před Domem umění, nebo si nás najděte někde cestou....

26. 8. 2015, po setmění (čas bude upřesněn)

Skulpturální architektura

Nové stavební a konstrukční technologie rozšířily možnosti architektonického ztvárňování realizovaných objektů. Architektům se tak otevřel lákavý prostor, umožňující přemýšlet o objektech nikoliv v intencích jejich funkcí a následných tvarů, ale jako o demonstraci konstrukčních možností a dovedností, jež dávají architektuře novou dimenzi originality. Zpětně je možné vystopovat rozmanitou řadu příkladů tzv. skulpturální architektury. Přednáška Rostislava Koryčánka ve veřejném prostoru u objektu Elišky Perglerové v Lužánkách.

***

Přehlídka se uskutečnila pod záštitou primátora statutárního města Brna Petra Vokřála. Pořadatelem byl Dům umění města Brna ve spolupráci se statutární městem Brnem, na projektu spolupracovalo i Muzeum města Brna. Na organizaci se podílela celá řada jednotlivců, institucí a firem, bez jejichž ochoty a nadstandardní spolupráce by bylo možné projekt jen těžko uskutečnit. Rádio bychom jmenovali zejména UMČ Brno – střed, Brněnské komunikace, a.s., Veřejnou zeleň města Brna, a.s., Městskou policii Brno, Městské ředitelství Policie ČR, Technické sítě, a.s., ing. Petra Daniela, Zdeňka Hallu, Miloše Měřínského a Svatopluka Mášu. Mediálními partnery projektu byli DNES, FLASH ART, A2, ART, ARTALK, ARTMAP a Metropolis.

Kurátorka: Magdalena Juříková

Produkce: Jitka Pernesová, Zdeněk Hamža

Grafická úprava: Jiří Příhoda

Propagace: Šárka Syslová

Doprovodné programy: Lenka Sedláčková

Architektonická spolupráce: Tomáš Rusín, Ivan Wahla

Instalace objektů: Radek Čák, Peter Komarňanský, Jakub Tomáš Orel